

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ КОМИТЕТА ЗА ОБРАЗОВАЊЕ У 2016. ГОДИНИ СА ОКВИРНИМ ПЛАНОМ РАДА ЗА ТЕКУЋУ ГОДИНУ

Рад Комитета за образовање Српског биолошког друштва у протеклој години обележили су: проблеми везани за општинско такмичење из биологије за ученике основних школа и успешна реализација градског и републичког нивоа такмичења након промене тима за реализацију такмичења; израда Појмовника из биологије за основну и средњу школу; реакција Комитета на иницијативу Актива наставника београдских основних школа и почетак реформе наставних планова и програма биологије за основну школу; као и подршка афирмацији успешних наставника и њиховом ангажовању од стране Министарства.

У том контексту, један од најважнијих и свакако најнезахвалнијих задатака Комитета за образовање у протеклој години, који је Комитету поверен од стране УО СБД, био је да размотре све примедбе на тестове са општинског такмичења из биологије за ученике основних школа одржаног 06.03.2016. године, и то у року од само 7 дана. Већина примедби представљала је стручна мишљења која су доставили Активи наставника биологије и Комисије за спровођење такмичења, али и појединачни наставници, па чак и родитељи из читаве Србије. Одлуком УОСБД, у разматрању примедби нису учествовали чланови Комитета који су уједно били и аутори тестова за општинско такмичење. За израду Извештаја о примедбама на квалитет и материјалним грешкама у тестовима са општинског такмичења из биологије 2016.године, УОСБД задужио је следеће чланове Комитета: др Синишу Ђурашевића, ванредног професора Биолошког факултета Универзитета у Београду, др Веру Жупанец, доцента Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду, мр Бранислава Андрића, наставника биологије у ОШ "Васа Стајић" у Новом Саду, др Алексеја Тарасјева, научног саветника Института за биолошка истраживања "Синиша Станковић" Универзитета у Београду и Ану Блечић, наставника биологије у IX гимназији у Београду. С циљем што објективније анализе, а на основу овлашћења УО СБД, поред чланова Комитета, у рад на поменутом извештају су укључени и Марина Дрндарски из ОШ "Дринка Павловић" у Београду, мр Милена Цветковић из ОШ "Сретен Младеновић Мика" у Нишу и мр Ана Ђокић Остојић из ОШ "Свети Сава" у Крагујевцу. Анализа тестова за сваки разред поверена је члановима тима који раде као наставници биологије у основној школи те су стога најбоље непосредно упознати како са планом и програмом, тако и са психо-физичким и сазнајним узрастом ученика. Конкретно, анализе тестова урадили су : мр Ана Ђокић Остојић и Марина Дрндарски за пети разред, мр Бранислав Андрић(члан Комитета) за шести разред основне школе, мр Милена Цветковић за седми разред основне школе и Марина Дрндарски за осми разред основне школе. Др Вера Жупанец, доцент на Катедри за хуману биологију и методiku наставе биологије Департмана за биологију и екологију Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду и члан Комитета за образовање СБД, урадила је методичку анализу свих тестова коришћених на општинском такмичењу из биологије.

На основу поднетих приговора и извршених анализа констатовано је да се међу факторима који су довели до оваквог неуспеха тестова припремљених за општинска такмичења из биологије налазе: материјалне грешке у тестовима и кључевима, непримереност тестова узрасту ученика, нарушавање Правилника о такмичењу, инсистирање на фактографском знању и простој

репродукцији информација, методички пропусти, као и велика заступљеност садржаја из само једног или мањег броја одобрених уџбеника у тестовима, чиме су ученици доведени у неравноправан положај. Извештај о примедбама на квалитет и материјалним грешкама у тестовима са општинског такмичења из биологије 2016.године је јавно објављен на сајту СБД, а ставови Комитета за образовање били су у потпуности у складу са одлукама УОСБД донетим на ванредној седници поводом проблема везаних за општинско такмичење. УОСБД је донео одлуку да сви учесници општинског такмичења имају право учешћа на даљим нивоима такмичења, а реализација градског и републичког такмичења поверена је новом тиму чији је квалитет рада пратио и ревизорски тим. Састав ових тимова је такође јавно саопштен. Захваљујући изузетном ангажовању чланова новог тима, градско и републичко такмичење за ученике основних школа успешно су реализовани, чиме је, надамо се, барем донекле враћено озбиљно пољуљано поверење у организаторе такмичења.

На прошлој Скупштини СБД, обавештени сте да је Министарство просвете, науке и технолошког развоја упутило допис свим стручним друштвима да израде Појмовник са “изразима у оквиру своје струке” ради постизања квалитетнијег образовања, а пре свега уџбеника. Наиме, Министарство је предвидело да ови појмови буду минималан и обавезујући скуп појмова будућих уџбеника биологије за основну и средњу школу, рачунајући и предмет Свет око нас који предају учитељи. Полазећи од кључне чињенице да смо ми стручно друштво, и да све што је резултат рада нашег друштва пре свега мора бити врхунског квалитета, настојали смо да овај позив Министарства прилагодимо интересима струке и потребама наставника и ученика, што ће несумњиво допринети и квалитетнијим уџбеницима.

Подсећам вас да је УОСБД уз консултације са Комитетом за образовање именовао радну групу за израду Појмовника из биологије за основну и средњу школу средином октобра 2015. године. Чланови радне групе су професори Биолошког факултета Универзитета у Београду и Природно-математичког факултета у Нишу, наставници биологије у средњим и основним школама из Београда, Новог Сада и Пожаревца, као и представници Института за биолошка истраживања „Синиша Станковић” – укупно 21 члан. Марина Дрндарски, наставник биологије у ОШ „Дринка Павловић” и музичкој гимназији „Мокрањац” је изабрана за координатора радне групе.

Полазећи од образовних стандарда постигнућа, исхода, предметних и међупредметних компетенција, као и радова интернационалне групе научника и едукатора у науци, радна група је поставила себи за циљ да Појмовник, уместо да изгледа као речник или лексикон стручних појмова (који већ постоје код нас), буде организован у виду Велике мапе која би помогла ученицима, а и наставницима, да релевантне појмове повежу у јединствену целину, систематизују знање, подстакну радозналост код ученика, лакше памћење и разумевање природних феномена.

Радна верзија Појмовника је завршена, а у најскорије време у плану је презентација Појмовника члановима УОСБД и Комитета за образовање.

Крајем септембра прошле године, председнику УОСБД, као и председнику Комитету за образовање упућена је иницијатива Актива наставника биологије београдских основних школа. У њиховом допису је истакнута неопходност потребе за изменом застарелих наставних планова и

програма који не прате најновија научна достигнућа, као и неадекватне практичне вежбе и евидентна неусклађеност наставних садржаја биологије и других сродних предмета, услед чега је могућност корелације сведена на минимум. Наравно, иницијатива је наишла на апсолутну подршку и разумевање, у складу са чим је Комитет реаговао и предузео одговарајуће кораке. Срећом, овај проблем је ипак препознат и од стране просветних власти, као и наша залагања у оквиру Националног просветног савета и инсистирање да у израду наставних планова и програма обавезно буду укључени и чланови СБД. Стога је Завод за унапређивање образовања и васпитања, задужен од стране Министарства да уради нови наставни план и програм за други циклус основне школе, у овај изузетно важан, комплексан и деликатан посао, укључио и чланове СБД, уз сагласност УОСБД и Комитета за образовање. Конкретно, у питању су мр Дејан Бошковић, наставник који ради у ОШ „Иво Андрић“ у Београду и Срђан Стаменковић са Биолошког факултета у Београду. Тренутно се ради на наставном плану и програму петог разреда, а током године на ред ће доћи и остали разреди.

У оквиру иницијативе наставника основних школа, такође је споменута и изузетно сиромашна понуда квалитетних и у пракси применљивих стручних семинара за наставнике биологије у каталогу стручног усавршавања наставника Завода за унапређивање образовања и васпитања. Комитет за образовање већ је указивао на овај проблем који се, по нашем мишљењу, мора решавати заједно са Комитетом за науку. Стога је овим поводом контактиран и председник Комитета за науку а о свим даљим корацима бићете детаљно информисани.

Поводом конкурса за избор спољних сарадника Министарства, у коме је један од услова био и препорука стручног друштва, поједини наставници обратили су се председнику УОСБД и председнику Комитета за образовање, као и неким члановима УО. Стога је уследио договор да УОСБД и Комитет за образовање направе заједнички списак наставника који су чланови СБД, а својим активностима у организацији такмичења и/или раду Комитета и Одбора нашег друштва, су дали значајан допринос и заслужили да добију препоруке. Препоруке је добило укупно 11 наставника из свих делова Србије, од којих је Комитет за образовање препоручио следеће кандидате: мр Милену Цветковић (ОШ „Сретен Младеновић Мика“, Ниш), мр Ану Остојић-Ђокић (ОШ „Свети Сава“, Крагујевац), мр Дејана Бошковића (ОШ „Иво Андрић“, Београд) и Марину Дрндарски (ОШ „Дринка Павловић“ и музичка гимназија „Мокрањац“, Београд).

Као изузетно позитивно у функционисању Комитета за образовање (у чијем раду по одлуци УОСБД нису учествовала два члана), битно је истаћи да су чланови Комитета били у константној, интензивној електронској комуникацији и размени информација које је СБД добијало од свих битних институција у просвети, почев од Министарства просвете, преко Завода за унапређивање образовања и васпитања и Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања, као и Националног просветног савета. Целокупна комуникација између чланова Комитета увек је прослеђивана председници СБД и председнику УОСБД. Од посебног значаја је успешна сарадња и апсолутна подршка Националног просветног савета предлозима и иницијативама СБД и Комитета за образовање, о чему су такође редовно и детаљно информисани председница СБД и председник УОСБД. То се, нажалост, не може рећи и за сарадњу са Министарством чије су одлуке

веома често у потпуној супротности са одлукама Савета и стручних друштава, што потврђује и изјава актуелног министра Шарчевића по којој су стручна друштва само интересне групе.

Када је питању план рада, не само Комитета за образовање већ и СБД у целини, јасно је да морамо бити спремни да реагујемо у складу са тренутним, крајње променљивим и непредвидивим околностима, али се ипак усуђујемо да имамо барем **оквирни план**:

- презентација Појмовника члановима УОСБД и Комитета за образовање, као и могуће корекције кључних појмова и разрада дефиниција за сваки од појмова, рецензија и верификација Мапе кључних појмова, развијање електронске верзије Мапе кључних појмова, припрема семинара за наставнике у циљу обуке за примену Мапе кључних појмова

- иницирање семинара за стручно усавршавање наставника у складу са потребама наставника, у сарадњи са Комитетом за науку СБД и Одбором за популаризацију биологије (потенцијално и са другим Одборима)

- унапређивање сарадње са Активима наставника основних и средњих школа

- пресек стања када су у питању сви битни сегменти биолошког образовања с циљем најбољих могућих решења у интересу струке и ученика: планови и програми, фонд часова, доследна примена Правилника о врсти стручне спреме наставника неопходне за извођење наставе у оквиру предмета повезаних са биологијом у средњим стручним школама, квалитет уџбеника, што укључује и могућност одржавања тематске конференције посвећене проблемима у настави биологије

- анализа искустава с претходних такмичења, с посебним акцентом на овогодишње такмичење и израда препорука за следећи циклус, као и сагледавање могућности да се од Министарства добију адекватна средства за покривање трошкова такмичења